

16 december 2021

**Verbond van Verzekeraars - gespreksnotitie t.b.v. rondetafelgesprek fraudepreventie
d.d. 13 januari 2022 - Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid**

Het Verbond van Verzekeraars weet uit ervaring hoe belangrijk het is dat informatie over fraudevormen en fraudeplegers kan worden gedeeld binnen de sector en met andere relevante partijen; waaronder ook politie en justitie. Gezamenlijke inzet op de aanpak van criminaliteit is in het belang van iedere bonafide consument en elk bedrijf. Onze inzet op de bestrijding van verzekeringsfraude heeft tot doel de schade die fraudeurs veroorzaken te minimaliseren en te voorkomen dat de kosten hiervan worden gedragen door premiebetalende verzekerden.

Het Centrum Bestrijding Verzekeringscriminaliteit (CBV) van het Verbond is al vele jaren actief op dit gebied en verzorgt de informatielijnen binnen de sector en met diverse stakeholders. Een gewaarschuwd verzekeraar wordt minder snel getroffen door een fraudepleger die elders al is getraceerd. We weten ook dat een fraudeur zich niet beperkt tot een bepaalde sector. Iedere organisatie kan slachtoffer worden en daarmee kan de wetenschap dat iemand fraudepleger is voor meerdere partijen van belang zijn.

Verzekeraars en andere financiële instellingen zijn gezamenlijk al vele jaren actief om fraude in de financiële sector te bestrijden. Een belangrijk middel in deze strijd is informatiedeling binnen de sector. Om informatie over bewezen fraudeplegers te delen, is door vijf betrokken brancheverenigingen in de sector het [Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen \(PIFI\)](#) opgesteld. Het PIFI maakt deel uit van de zelfregulering binnen de branche en is er op gericht praktische invulling te geven aan wet- en regelgeving. De zelfregulering wordt stelselmatig getoetst en geactualiseerd om steeds aan de wettelijke eisen en nieuwe jurisprudentie te blijven voldoen.

Met de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), en de bijbehorende Uitvoeringswet, werd het noodzakelijk onderdelen van de bestaande zelfregulering te actualiseren. Na vier jaar goed overleg met de betrokken stakeholders, waaronder de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), is een nieuw PIFI gerealiseerd waarin een balans is gevonden tussen de bescherming van de (privacy)rechten van de betrokkenen en het belang van de sector om fraude te kunnen bestrijden. De AP heeft in 2021 ingestemd met de nieuwe versie van het PIFI en vervolgens hebben meer dan 150 financiële instellingen een [vergunning](#) gekregen om strafrechtelijke persoonsgegevens te mogen verwerken ten behoeve van derden. Dit waarschuwingssysteem is beperkt tot de financiële sector.

De waarborging van de veiligheid en integriteit van de financiële sector is de basis voor het PIFI. Daarmee wordt invulling gegeven aan de wettelijke verplichtingen die op de sector rusten op grond van de financiële toezichtwetgeving. Voor een maatschappelijk en economisch goed functionerende verzekeringssector is het huidige waarschuwingssysteem onmisbaar. De signaalfunctie van het waarschuwingssysteem stelt verzekeraars in staat tot weloverwogen besluitvorming over (potentiële) klanten en claims. Het kunnen delen van informatie over fraudeurs en hun werkwijze draagt bij aan de alertheid bij de verzekeraars en het voorkomen van schade door fraude.

Het belang van samenwerking bij het tegengaan van fraude is evident. Door kennis, informatie en ervaring met elkaar te delen, kan effectief worden opgetreden. Door elkaar over onrechtmatig handelende personen te waarschuwen, kan (verdere) schade worden voorkomen. Maar dergelijke informatiedeling brengt ook risico's met zich mee. Stigmatisering of uitsluiting van personen ligt op de loer als informatiedeling over fraudeurs heel breed of lichtzinnig wordt toegepast. Voorbeelden waarin dit misgaat, zijn alom bekend. Onderzoek naar mogelijke fraude en daaropvolgende uitwisseling van strafrechtelijke persoonsgegevens (i.c. gegevens over fraudeplegers) vraagt om bovenmatige zorgvuldigheid, terughoudendheid en deskundigheid.

Bij de opstelling van het PIFI heeft waarborging van de rechten van iedere betrokkene steeds voorop gestaan. De privacybescherming van de bonafide verzekerden is voor de AP, maar evengoed voor de verzekeringssector, een onwrikbaar gegeven. Strikte verwerkingsvoorwaarden en begrenzing van de ontvangers van dergelijke gegevens spelen hierin een belangrijke rol. Risico's op onterechte uitsluiting van personen is onwenselijk. De [Gedragscode Verzekeraars](#) stelt niet voor niets dat verzekeraars zich inspannen te voorkomen dat mensen tegen hun wil onverzekerd zijn.

Het Verbond zet zich in voor brede publiek-private samenwerking in criminaliteitsaankpak en preventief handelen tegen fraude. Wij steunen initiatieven die bijdragen aan het terugdringen van de schade door criminaliteit. De aankpak moet daarbij wel proportioneel zijn en maatschappelijk draagvlak hebben. Cross-sectorale gegevensdeling over fraudeplegers moet wat het Verbond betreft juridisch driedubbel geborgd plaatsvinden. Er moeten hoge eisen worden gesteld aan de bewijslast van de registerende partijen; zo kan geen sprake zijn van informatiedeling van persoonsgegevens op basis van vermoedens van fraude. Eén geval van onjuiste besluitvorming is immers voldoende om het vertrouwen in een sector of organisatie langdurig te beschadigen.

Streven naar een maatschappij-brede oplossing om vele vormen van fraude beter te voorkomen, is een goede stap in het inperken van de schade die fraudeurs en andere criminelen jaarlijks aan onze maatschappij toebrengen. Schade waar onze leden als verzekeraar of als direct slachtoffer mee van doen hebben. Waar privacyregels averechts werken op de inspanningen van private en publieke partners bij het bestrijden van criminaliteit moet naar een aanpassing worden gezocht.

Als dit betekent dat ter bestrijding van fraude sector-overstijgende gegevensdeling tussen private organisaties door wetgeving mogelijk moet worden gemaakt, moet dit gepaard gaan met strikte waarborgen om de rechten van onschuldigen te beschermen tegen onterechte stigmatisering en uitsluiting van diensten in onze samenleving. De regels en werkwijze zoals vastgelegd in het PIFI maar ook in de voornoemde Gedragscode Verzekeraars voorzien hier voor onze sector in. Denk aan het bewaken van het klantbelang en vereisten ten aanzien van subsidiariteits- en proportionaliteitsafwegingen, bewijs- en registratievoorwaarden en registratietermijnen etc.

Aankpak van fraude heeft baat bij een cross-sectoraal waarschuwingssysteem. Met inachtneming van onze branchegerichte beschermingsoplossing die is in de vorm van het PIFI is het realiseren van een vergelijkbaar systeem voor het delen van informatie tussen bedrijven en sectoren een effectief middel om fraude te onderkennen en voorkomen. Het Verbond steunt het idee om ten behoeve van criminaliteitsbestrijding bredere informatiedeling mogelijk te maken maar benadrukt dat de rechten en belangen van alle betrokkenen steeds gewaarborgd moeten zijn.